

Focus Filmtheater Techniek met een visie

In juni is het nieuwe Focus Filmtheater in Arnhem geopend. Vijf zalen van verschillende omvang, een zesde zaal in de open lucht, een lichte foyer en een grote horecaruimte. Facilitair manager Charlie Cappetti van Focus Filmtheater en Pieter Dekker, Audiovisueel architect bij Piqtore Audiovisual Architects, vertellen over de techniek die is toegepast. En de visie daarachter.

”Om de ambities van de gemeente Arnhem en het Focus Filmtheater waar te kunnen maken, moet het theater zich op een moderne manier kunnen presenteren”, begint Cappetti. “Het filmtheater moet passen bij de toekomstwensen van de organisatie en het publiek om filmvertoningen tot een ware beleving te maken. De gemeente Arnhem heeft heel bewust voor een samenwerking met Piqtore gekozen, omdat Pieter verpersoonlijkt wat wij en de gemeente als

uitgangspunt hadden: techniek met een visie.”

Over Piqtore

Dekker besloot ruim vijf jaar geleden het roer om te gooien. Hij was werkzaam bij een bedrijf gespecialiseerd in de verkoop en verhuur van audiovisuele oplossingen. “Ik voelde al veel langer dat ik gelukkiger ben als ik mijn kennis en ervaring kan inzetten vanuit het oogpunt van de gebruiker

dan dat het product of de techniek voorop staan”, begint Dekker. “Ik ben groot aanhanger van Steve Jobs’ filosofie; minimaliseren door het weglaten van overbodige toeters en bellen, het design is functioneel en staat in dienst van de gebruiker. De integratie van audiovisuele voorzieningen passen wij daarom niet alleen toe op het gebouw en het interieur, maar in de eerste plaats de gebruiker en zijn werkproces. Samen met mijn collega Joris Borm en ons team van specia-

listen brengen wij allereerst de huidige situatie en behoefte van de gebruikers in kaart door ze uitvoerig hierover te interviewen. Het advies en (functioneel) ontwerp dat hieruit voortkomt dient als onderlegger voor het technisch ontwerp en het Programma van Eisen. Vervolgens begeleiden wij onze opdrachtgevers gedurende het inkoopproces, zoals bijvoorbeeld een aanbesteding, en blijven wij verantwoordelijk tot en met de realisatie en de definitieve oplevering, zo ook bij Focus.” Verantwoordelijk voor de levering en installatie van alle displays en het narrowcasting- en besturingssysteem is Heuvelman Sound & Vision (zie kader, red.).

“Een mooie quote van Foppe de Haan luidt; ‘Een goede voorbereiding is het hele werk’. Toevallig of niet, maar ruim zestig procent van ons werk vindt plaats aan de voorkant van het project, daar waar ook de (interieur) architect haar werk doet. De inventarisatiefase en het opstellen van het adviesrapport en functioneel ontwerp vormen daarmee de belangrijkste fase van ons werk. Het advies en ontwerp voor Focus Filmtheater heeft geleid tot oplossingen waarmee de gebruikers over de juiste gereedschappen beschikken om hun werk te kunnen doen. Speerpunten daarbij zijn gebruiksgemak en betrouwbaarheid. Mensen zeggen vaak ‘doe maar het nieuwste van het nieuwste’, maar we weten allemaal dat noviteiten vaak nog kinderziektes met zich meebrengen of mogelijkheden bieden die juist ten koste gaan van het bedieningsgemak en/of de betrouwbaarheid. Daarom zijn wij conti-

nu kritisch op de juiste balans tussen future en proven technology.”

Wensen in kaart gebracht

Picture heeft vanuit haar rol in het ontwerpteam en in opdracht van de gemeente Arnhem de wensen van de gebruiker

Focus Filmtheater in kaart gebracht, de architectonische en ICT kaders geïnventariseerd en een kabel-infrastructuur ontworpen voor het toepassen van de audiovisuele voorzieningen. Hierbij gaat het om beeldweergave door middel van narrowcasting, geluidswaergave van achtergrondmuziek in alle ruimtes buiten de filmzalen, geautomatiseerde besturing en koppeling met de ont-ruimingsinstallatie en verlichting. In het advies en ontwerp van Picture is veel aandacht besteed aan alle gebruikers; van horeca, ICT en diverse vrijwilligers tot en met de toeleveranciers. En dat allemaal om het publiek ontspannen te kunnen laten genieten. Daarnaast voorziet hun ontwerp ook in het kunnen ondersteunen van (zakelijke) presentaties en evenementen in de filmzalen. Voor de koppeling met aanwezige pro-

jectie- en geluidsvoorzieningen is nauw samengewerkt met leverancier CinemaNext. De gehele kabelinfrastructuur is tot stand gekomen door de goede samenwerking met ingenieurbureau ABT.

Dekker: “Het koppelen met de ontruimingsinstallatie en verlichting gaat verder dan integratie van verschillende technieken. Door slim te ontwerpen is het mogelijk een geluidssysteem te realiseren dat geschikt is voor achtergrondmuziek, omroep én ontruiming; één kabelinfrastructuur en één luidspreker voor alle doeleinden! Architect blij, opdrachtgever blij en het allerbelangrijkste; gebruiker blij!”

Verlichting is net als goed geluid heel sfeerbepalend. De intensiteit en kleurbalans moet niet alleen in balans zijn met de sfeer die je wilt neerzetten in een ruimte, maar ook ten opzichte van de beelden die worden weergegeven op de displays. Daarnaast is het voor de gebruiker wel zo prettig dat de bediening van de verlichting onderdeel uitmaakt van de bedieningspanelen, dat er kan worden gekozen uit een aantal voorgeprogrammeerde settings, of dat displays automatisch uitgaan zodra er geen beweging in de ruimte wordt waargenomen. Dit leidt ook nog eens tot een langere levensduur en lager energieverbruik.

Dekker vervolgt: “Duurzaamheid gaat wat ons betreft verder dan alleen een laag energieverbruik of lange levensduur van apparaten. In toenemende mate werken wij toe naar oplossingen waarvan de levensduur én functionele werking niet worden beperkt door modegrillen of software updates. Dat dit een hele uitdaging is, spreekt voor zich. Waar bij Focus een langetermijnwinst is behaald is het aanbrengen van voldoende extra data-aansluitingen en loze leidingen zodat de kabelinfrastructuur de ruimte biedt aan toekomstige technologische ontwikkelingen.

Zoals al eerder aangegeven staat ten gunste van de gebruiker de functionaliteit in ons ontwerp voorop. Daar waar we moesten bezuinigen gingen we terug naar de tekentafel om door middel van de ‘vlekkenplannen’ nauwkeurig te kunnen bepalen waar we licht- en geluidswaardes konden aanpassen. Bij een deuropening bijvoorbeeld hoeft het geluid niet 100% dekkend te zijn, maar wel boven de eettafels. Onopvallend aanwezig, zodat de bezoekers tegelijk van de achtergrondmuziek en van elkaar kunnen genieten.”

Functioneel en betrouwbaar

Het is duidelijk dat Dekker en Cappetti een visie hebben over de techniek die is ingezet bij het Focus Filmtheater. Niet denkend in merken, maar in functionaliteit en bedieningsgemak. Met deze voorinformatie maken we een ronde door het hele gebouw.

Receptie

Achter de receptie bevindt zich een bedieningsapp waarop zaken als dagopening,

werkverlichting en dagsluiting geprogrammeerd staan. Iedereen kan met deze bedieningsapp de verschillende functies bedienen. “Daar zit ook een maar aan”, vertelt Cappetti. “of invallend zonlicht prettig of onprettig is, is erg persoonlijk. De een zal eerder geneigd zijn om de sunscreens naar beneden te doen dan een ander. In het begin bleven deze met het mooie weer op en neer bewegen. Dat is nog even aftasten en kijken hoe we hier afspraken over kunnen maken als team.”

In de ‘levendige wand’ achter de receptie zijn twee displays geïntegreerd voor weergave van specifieke filminformatie zoals aanvangstijden, zaalnummers en trailers. Voor de integratie van alle zaaldisplays en de displays in de levendige wanden is op een zeer prettige en intensieve wijze samengewerkt met interieurarchitecten BURO M2R (zie kader, red.). De displays die rechtopstaand (portrait-modus) in de ‘etalage’ zijn aangebracht vertonen filmposters en richten zich op het op het Audrey Hepburnplein aanwezige publiek. De keuze voor

deze zogenaamde 'High-Brightness' displays heeft te maken met het daglicht en de weerspiegeling van het glas waar ze achter hangen. "Voor deze en alle andere displays in het theater, geldt dat ze opgaan in het interieur qua formaat, positie en kleurafregeling. De content is uniek per display en door het eigen personeel van Focus te programmeren", legt Dekker uit.

Zaal 1

Direct achter de receptie bevindt zich Zaal 1 die plek biedt aan 128 bezoekers. Dit is de enige zaal die 'onder de grond' is gesitueerd en kent een doos in een doos-systeem. "De akoestiek is heel goed, vanaf iedere stoel is het geluid prima hoorbaar. We hebben gekozen voor Alcons Audio; door de ribbon techniek van deze luidsprekers wordt het geluid goed verspreid, als een omgekeerde trechter. Achter het filmdoek zijn ook speakers geplaatst, dat geluid komt door de minuscule gaten in het projectiedoek heen, richting het publiek. En doordat het doek gekromd is, is de kijkhoek optimaal."

Uniek voor het Focus Filmtheater is de trapverlichting. Met nog een extra led-rand onder de traptrede kun je in het donker goed

zien waar je je voeten moet plaatsen. Ook in geval van nood is dit een enorme winst qua zicht. Cappetti: "We hebben een aritmische trap die je als bezoeker laat oppassen waar je je voeten neerzet. Het licht verandert van wit naar rood naarmate de zaal donkerder wordt." Verder beschikt de zaal over 4k digitale projectie. "Laserlicht komt eraan", vertelt Cappetti, "maar zolang dat geen gemeengoed is, is dat nog onbetaalbaar." Daarnaast zijn er uitgebreide mogelijkheden voor presentaties via laptop of tablet en een lichtgrid met color ledspots. Zaal 1 is, net als alle overige zalen met uitzonderlijk van Zaal 2, uitgerust met stoelen van Fibrocit. Het geluid wordt in alle zalen weergegeven door middel van Audio 7.1 en Cinema Connect van Sennheiser, waarmee slechthorenden middels een app op hun mobiele telefoon het filmgeluid ontvangen.

Multifunctionele zaal

Zaal 2 bevindt zich op de eerste verdieping naast de foyer en kent 108 zitplaatsen. Het trappenhuis, dat op deze zonnige dag in juli een prachtige natuurlijke lichtinval kent, brengt ons naar die verdieping en biedt een prachtig uitzicht op de Eusebiuskerk. On-

danks de aanhoudende hitte is het prima vertoeven. In het gehele gebouw is een perfect ingeregeld aircosysteem aanwezig. "Zaal 2 is een multifunctionele zaal en is dan ook voorzien van extra data-aansluitingen voor audio, video en een lichtmengpaneel om eenvoudig extra (presentatie)apparatuur te kunnen aansluiten. In tegenstelling tot alle overige zalen beschikt Zaal 2 over een actievere stoel die goed aansluit bij de brede inzetbaarheid. De stoelen van Jezet kun je uitschuiven van 85 tot 120 centimeter waarbij je kunt variëren in een bioscoopstand, theaterstand en vlakke vloer. De stoelen kunnen -handmatig- allemaal plat, waardoor ze naar achter geschoven kunnen worden en een muur vormen, zodat de gehele houten vloeroppervlakte te gebruiken is. De ruimte waar de projector staat kent cabineglas. Dat is schuin geplaatst waardoor er geen melkachtige schaduw wordt geprojecteerd."

Tijdens de rondleiding worden in zaal 3, 4 en 5 films vertoond waardoor het niet mogelijk is om in de zalen te kijken. Hier geldt qua techniek hetzelfde als in de andere zalen, maar met een capaciteit van 51 stoelen wat intiemer en voorzien van 2k digitale projectie.

Openluchtzaal

Zaal 6 bevindt zich nog een etage hoger in de buitenlucht. Wederom een prachtig uitzicht op de kerk. De geluidsoverlast voor omwonenden valt hier heel erg mee. De ruimte is aan vier kanten omgeven door hoge muren, waardoor het geluid enkel naar boven weg kan. Films worden hier op een witte wand geprojecteerd.

Presentatieruimtes

Na een rondgang langs de zalen is het weer de beurt aan Dekker om verder te vertellen over de techniek die is ingezet in de overige ruimtes. We dalen weer af naar de eerste verdieping waar zich de foyer bevindt met

veel natuurlijk lichtinval. Deze foyer kun je door een geluiddichte schuifwand splitsen in twee afzonderlijk te gebruiken presentatieruimtes. Ieder deel kent een of twee eigen display(s) en bijbehorende luidsprekers als onderdeel van de 'levendige wand'. In deze wanden zijn tevens de bedieningspanelen ingebouwd die de gebruiker de mogelijkheid geven in elke afzonderlijk ruimte te kiezen tussen hetgeen hij wil laten zien en horen. Het volume is uiteraard ook per ruimte in te stellen. Zodra de beide ruimtes worden ingezet als één ruimte kunnen deze qua beeld- en geluidswaergave met één druk op de knop aan elkaar worden gekoppeld. Door de koppeling met de ontruimingsinstallatie wordt het geluid overruled zodra er een calamiteit is en er moet worden ontruimd. Mede op dit onderdeel werd nauw samengewerkt met de E-installateur van aannemer BinX Smartility.

Breed inzetbare horecaruimte

Als laatste komen we aan op het beginpunt van de rondleiding, de horeca 'Focus Eten & Drinken'. Deze ruimte biedt niet alleen de

filmbezoeker de gelegenheid om een hapje of een drankje te doen. Ook het winkelend publiek is hier van harte welkom. "En dan kom ik weer terug bij wat ik voor de rondleiding vertelde", begint Dekker. "Je moet eerst goed weten wie er gebruik maken van welke ruimte(s), op welke wijze en waarom,

voordat je een (technisch) plan kunt maken. De horecaruimte kent meerdere doelgroepen, het kan ook worden afgehuurd voor borrels of meetings, waardoor je goed moet nadenken over je licht- en geluidsplan. De ruimte is door de setting van de bar uit te tekenen als een U-vorm. In die U-vorm be-

Interieurarchitectenbureau BURO M2R

"DP6 architectuurstudio heeft het gebouw ontworpen, het interieur buiten de filmzalen komt van de tekentafel van BURO M2R. Denk aan de receptie, kantoren en horeca, maar bijvoorbeeld ook de lezenaars. We kijken terug op een verrassend intensieve samenwerking met Piqtur", blikt Roger Teunisse van BURO M2R terug op de bouw en inrichting van het Focus Filmtheater. "Het was voor ons niet nieuw om AV te verwerken in een ontwerp, maar bij Focus is de AV heel dominant in alle ruimtes aanwezig. Zo was er het verzoek: 'Wij willen een scherm in jullie wand integreren.' Dan ga je met de hoofdaannemer in gesprek, want deze opdracht heeft directe gevolgen voor brandveiligheid, geluidsoverlast naar andere ruimtes etcetera. Met het acht meter lange scherm achter de bar onderscheidt de horeca van Focus zich; het is bedoeld als bewegend behang. De content moet niet alleen over het filmhuis gaan, ook sfeerbeelden zijn gewenst. Je moet er ook 'gewoon' een taartje kunnen eten of een drankje kunnen doen. Elk dagdeel kan dat iets anders zijn, geheel in de sfeer van wat er te doen is. Om ideeën op te doen zijn we op excursies geweest met het hele team - ook de gemeente Arnhem en het gebruikersteam."

vindt zich de bezoeker. De eerste praktische vragen die wij de gebruiker stelden waren dan ook: "Wat wil je laten zien en horen? Op welk(e) tijdstip(pen)? Hoe wordt het interieur vormgegeven waarin we gaan integreren? etc. etc." Licht, geluid en de narrowcasting displays zijn dan ook volledig afgestemd op de wensen van de gebruiker en haar doelgroepen.

Beheer

Last but not least is er veel tijd geïnvesteerd in het trainen van specifieke medewerkers binnen Focus met betrekking tot het beheer van onder andere hun eigen narrowcasting Content Management Systeem. De kracht van narrowcasting is het continu kunnen tonen van actuele informatie. Hier ligt tevens de uitdaging voor Focus om creatieve en vernieuwende content te blijven tonen aan haar bezoekers. De techniek en kennis zijn er klaar voor, maar", vervolgt Dekker met een glimlach; "vergelijk het met het behalen van je rijbewijs; daarna moet je leren rijden.

Tijdens het hele bouwproces van Focus Filmtheater hebben we mogen samenwerken met een professioneel team met veel

ervaring. Onder bezielende begeleiding van de bouwmanagers en adviseurs van Stevens van Dijk heeft aannemer BinX Smartility tenslotte in 10 maanden tijd een

prachtig theater opgeleverd. We kijken terug op een intensieve samenwerking met een geweldig mooi eindresultaat waar de stad Arnhem heel trots op mag zijn."

Heuvelman Sound & Vision

De publieke ruimtes van het nieuwe Focus Filmtheater moest worden voorzien van een narrowcasting systeem dat aansloot bij de visie van Piqtur. Het gebouw kreeg een moderne uitstraling en de narrowcasting moest aan dit beeld bijdragen. Heuvelman Sound & Vision was verantwoordelijk voor de beeldweergave rondom de zes filmzalen, het besturingssysteem van deze displays en het narrowcasting systeem. Koen den Hartog: "Achter de bar hebben wij een breed scherm opgebouwd uit vijf displays mogen plaatsen wat de ervaring van de klant een stuk exclusiever en bijzonderder maakt. Zoals Roger Teunisse van interieurarchitecten BURO M2R ook al aangeeft, de content moet op ieder gewenst moment kunnen worden aangepast. Denk aan een bedrijfsfeest, een borrel, maar ook aan nationale feestdagen zoals Koningsdag. Verder zijn er bij de entree vier monitoren geplaatst richting het Audrey Hepburnplein. Deze voldoen aan alle eisen omtrent warmteafgifte en leesbaarheid in verband met het invallend daglicht en de weerspiegeling van het glas. Ook zijn er drie monitoren geplaatst in de foyerruimte. Onze eigen content design afdeling heeft diverse templates ontworpen om op deze monitors te gebruiken. De medewerkers van Focus kunnen deze content zelf aanpassen door het CMS die wij custom made hebben ontworpen. Door de content te digitaliseren en automatiseren bespaar je uiteindelijk enorm op de manuren. Met een druk op de knop kun je vanuit een centrale ruimte alle schermen aansturen. Het audiosysteem kun je ook zo inschakelen dat de muziek naar de achtergrond vervaagt en de presentatie beter hoorbaar wordt."